

BIULETYN
POLSKIEGO TOWARZYSTWA
BADAŃ NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

Nr 10

2006

POLSKIE TOWARZYSTWO BADAŃ

NAD WIEKIEM OSIEMNASTYM

powstało w roku 1996

Towarzystwo jest członkiem Société Internationale d'Étude
du Dix-huitième Siècle

Adres: ul. Nowy Świat 72, p. 125

00-330 Warszawa

www.wiekosiemnasty.pl

Numer konta: PKO BP SA X Oddział Warszawa

12 1020 1013 0000 0602 0116 4359

Biuletyn redagują: Anna Grześkowiak-Krwawicz i Dorota Dukwicz

e-mail: krwawicz@wp.pl; dorotadukwicz@poczta.onet.pl

Okładkę projektował Mateusz Chachulski

Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze Członków Towarzystwa

10 listopada 2005

W Zebraniu Sprawozdawczo-Wyborczym Członków Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym uczestniczyły 33 osoby. Zebranie poprowadził Marcin Cieński. Wiceprezes Towarzystwa Anna Grześkowiak-Krwawicz przedstawiła sprawozdanie z posiedzenia Komitetu Wykonawczego ISECS, które odbyło się we wrześniu 2005 w Halle.

Sprawozdanie z działalności ustępującego Zarządu przedstawiła Prezes Teresa Kostkiewiczowa. Podkreśliła, że istniejące od dziewięciu lat PTBnWO znalazło swoje trwałe miejsce w przestrzeni nauk humanistycznych, a jego działalność cieszy się coraz większym zainteresowaniem, o czym świadczy liczba osób zgłaszających swój akces do Towarzystwa (w chwili składania sprawozdania ok. 160 członków). Przyczyniła się do tego m.in. strona internetowa. W ostatniej kadencji Towarzystwo borykało się z trudnościami finansowymi, których nie udaje się przezwyciężyć. Do dokonań Towarzystwa Prezes zaliczyła wydawanie Biuletynu, zapoczątkowanie publikowania serii wydawniczych Towarzystwa oraz zorganizowanie przy współudziale Muzeum Staszica w Pile konferencji pt.: *Stanisław Staszic - uczoney, pisarz, myśliciel*. W ramach współpracy międzynarodowej przedstawiciele Zarządu uczestniczyli w pracach Komitetu Wykonawczego Towarzystwa Międzynarodowego, członkowie PTBnWO wzięli także udział w Kongresie w Los Angeles, a młodzi polscy badacze zaznaczyli swoją obecność na seminariach East - West. Niestety z braku środków po stronie Towarzystwa Niemieckiego nie udało się zrealizować pomysłu wspólnej polsko-niemieckiej konferencji. Ostatni rok pracy Zarządu skupił się wokół inicjatywy Anny Grześkowiak-Krwawicz i Marcina Cieńskiego zorganizowania Zjazdu Badaczy Wieku Osiemnastego.

Sprawozdanie finansowe Towarzystwa przedstawiła Skarbnik Alina Żórawska-Witkowska, która podkreśliła, że mijający rok działalności PTBnWO znów zakończył się stratą, a składki członkowskie, będące jedynym źródłem dochodu zapłaciło dwie trzecie członków.

W imieniu Komisji Rewizyjnej głos zabrał jej Przewodniczący Andrzej Guzek. Stwierdzając, że Komisja Rewizyjna wysoko oceniła trzyletnią działalność Zarządu, postawił wniosek o udzielenie władzom PTBnWO absolutorium.

Sprawozdanie z prac Komisji Wydawniczej przedstawiła Sekretarz Komisji Magdalena Górską, która poinformowała, że od czasu ostatniego Walnego Zebrania „Biblioteka Badań nad Wiekiem Osiemnastym. Studia i Źródła” pod patronatem Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym wzbogaciła się o dwujęzyczną edycję zbioru utworów satyrycznych i panegirycznych Antoniego Ponińskiego *Sarmatydes seu satyrae / Sarmatydy albo satyry*. Sekretarz zapowiedziała rychłą publikację dwóch kolejnych tomów.

W imieniu organizatorów (PTBnWO i Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego) Anna Grześkowiak-Krwawicz przedstawiła stan przygotowań do zjazdu badaczy wieku osiemnastego. Celem zjazdu jest integracja uczonych, także tych spoza Towarzystwa. Zebrani we Wrocławiu w październiku 2006 r. mają zastanowić się nad obecnym stanem wiedzy na temat wieku XVIII zarówno wśród badaczy, jak i w społeczeństwie, przedyskutować kierunki i perspektywy badawcze.

W dyskusji nad sprawozdaniami głos zabrali Jacek Wójcicki i Tomasz Pokrzywniak. A następnie w głosowaniu jawnym przy wstrzymaniu się od głosu przez członków ustępującego Zarządu przyjęto wniosek o udzielenie Zarządowi absolutorium. W głosowaniu tajnym na kolejną kadencję wybrano na prezesa Teresę Kostkiewiczową oraz Zarząd w składzie: Dorota Dukwicz, Jerzy Dygdała, Anna Grześkowiak-Krwawicz, Piotr Ugniewski, Izabella Zatorska i Alina Źórawska-Witkowska; a także Komisję Rewizyjną w składzie: Andrzej Guzek, Paweł Kaczyński, Danuta Kowalewska, Bronisław Treger, Zofia Zielińska. Skład komisji wydawniczej przyjęto w głosowaniu jawnym: Jerzy Dygdała, Magdalena Górską, Zbigniew Goliński i Zofia Rejman.

W dyskusji na temat dalszych planów i działalności PTBnWO głos zabrali: Magdalena Górską zapewniając, że sprawę subskrypcji serii wydawanych przez Towarzystwo przedłoży do rozpatrzenia Komisji Wydawniczej; Zofia Zielińska, która zgłosiła inicjatywę wydania drukiem korespondencji Stanisława Augusta; Jerzy Kowecki, który wskazał, że należałoby także uwzględnić korespondencję zachowaną w

archiwach moskiewskich; na zakończenie Teresa Kostkiewiczowa zaproponowała by podczas zjazdu we Wrocławiu w ramach obrad sekcji edytorskiej powrócić do dyskusji nad tym projektem i zastanowić się nad możliwościami jego realizacji.

[Dorota Dukwicz]

Sprawozdanie z obrad Komitetu Wykonawczego

International Society for Eighteenth-Century Studies

Société International d'Etude du Dix-huitième Siècle

22 - 24 września Halle

Gospodarzem spotkania było Niemieckie Towarzystwo Badań nad Wiekiem XVIII.

Omawiany na spotkaniu stan finansów ISECS okazał się zupełnie zadowolający i wynosi obecnie ponad 65 tys. funtów brytyjskich. Wydatki za rok ubiegły wyniosły ok. 12.5 tys. funtów, z czego największą kwotę (4.7 tys.) pochłonęły wydatki administracyjne, prócz tego finansowano częściowo seminarium młodych badaczy w Genewie (2 tys.), organizację domeny internetowej (1.4 tys.), korespondencję związaną z przygotowaniem Kongresu w Montpellier. W przewidywanych na najbliższe dwa lata wydatkach najważniejszą pozycję stanowi Kongres (ok. 23 tys.) oraz seminarium młodych badaczy w Quebecu (2.8 tys.). Przy okazji Komitet podjął decyzję, iż nie będzie wspierał finansowo uczestnictwa w swoich spotkaniach członków z krajów nowo przyjętych do Unii Europejskiej (co nota bene było jedynie usankcjonowaniem istniejącej już od kilku lat praktyki).

Jak zwykle długa (i niezbyt owocna) dyskusja toczyła się wokół strony internetowej ISECS i konieczności jej aktualizacji oraz linków do stron towarzystw narodowych. Nie bez dumy zaprezentowałam stronę Towarzystwa polskiego.

Sporo miejsca poświęcono problemowi Kongresu badaczy oświecenia przygotowywanego na lipiec 2007 r. w Montpellier. Ma on obradować pod wspólnym tytułem: *Knowledge, Techniques and Cultures in the 18th Century*. Organizatorzy zapewniali, że udało im się znaleźć dla uczestników tanie zakwaterowanie (250 euro/tydzień). Można już rejestrować się na stronie Kongresu

Przedstawicielka Włoch poinformowała, że w dniach 23 - 28.10.2005 ma się odbyć w Genewie seminarium młodych badaczy, szczególnie dobrą wiadomością było, że

do grona kilkunastu uczestników zakwalifikowały się dwie osoby z Polski. Następne spotkanie odbędzie się w roku 2006 w Kanadzie.

Dyskutowano także sprawy organizacyjne, m.in. mówiono o konieczności pewnych zmian w statucie ISECS. Propozycje zmian zostaną przedyskutowane na następnym spotkaniu

Omawiano kwestię kandydatur na członków Komitetu Wykonawczego ISECS, które zgodnie ze statutem zostaną wysunięte przez sam Komitet. Jego członkowie byli zdania, że kolejnym prezesem powinien zostać Amerykanin. Wysunięto kandydaturę Keitha Bakera.

Obradom Komitetu Wykonawczego towarzyszyła konferencja *Oświecenie i Religia*. Następne spotkanie Komitetu odbędzie się w Helsinkach.

[Anna Grześkowiak-Krwawicz]

ZARZĄD TOWARZYSTWA

Wybrany na Walnym Zebraniu 10 listopada 2005

Prezes - Teresa Kostkiewiczowa

Dorota Dukwicz, Jerzy Dygdała (wiceprezes), Anna Grześkowiak-Krwawicz
(wiceprezes)

Piotr Ugniewski (sekretarz), Izabella Zatorska, Alina Żórawska-Witkowska (skarbnik)

KOMISJA REWIZYJNA

Andrzej Guzek, Paweł Kaczyński, Danuta Kowalewska, Bronisław Treger, Zofia
Zielińska

KOMISJA WYDAWNICZA

Jerzy Dygdała, Zbigniew Goliński, Magdalena Górka, Zofia Rejman

CZŁONKOWIE HONOROWI TOWARZYSTWA

Bronisław Baczek

Zbigniew Goliński

Mieczysław Klimowicz

Jerzy Michalski

Ewa Rządowska

Stanisław Salmonowicz

Pro Memoria

Józef Andrzej Gierowski (1922 - 2006)

Dnia 23 lutego 2006 pożegnaliśmy w Krakowie zmarłego 17 lutego Profesora Józefa Andrzeja Gierowskiego, dwukrotnego rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, wybitnego historyka nowożytnej Polski i Europy, żołnierza Armii Krajowej pseudonim „Mamut”.

Józef Andrzej Gierowski urodził się 19 III 1922 w Częstochowie, lata nauki szkolnej i okupacji spędził w Kielcach. Studiował historię na tajnych kompletach na UJ w Krakowie, był uczniem Władysława Konopczyńskiego. Już w r. 1947 doktoryzował się, na podstawie pracy *Sejmik generalny księstwa mazowieckiego na tle ustroju sejmikowego Mazowsza* (wyd. 1948). Należał do współtwórców polskiego uniwersytetu we Wrocławiu, gdzie pracował od roku 1946 do 1965, od r. 1958 jako profesor, pełniąc funkcje m.in. prorektora i dziekana. W Krakowie objął w r. 1965 katedrę historii Polski XVI-XVIII wieku, od 1970 kierował Zakładem Historii Powszechnej Nowożytnej. Obrany w r. 1981, był rektorem UJ przez 2 kadencje (do 1987) i oddał wielkie zasługi dla odbudowania i ocalenia autonomii uczelni. Z Jego inicjatywy w r. 1983 UJ nadał doktorat h.c. Janowi Pawłowi II, a w r. 1986 utworzony został międzywydziałowy Zakład Historii i Kultury Żydów w Polsce

Profesor był wybitnym badaczem dziejów szlacheckiej Rzeczypospolitej, autorem cennych monografii i syntez. Szczególnie koncentrował się na czasach unii Rzeczypospolitej z Saksonią w pierwszym dwudziestoleciu XVIII wieku, zawsze w szerokim kontekście dziejów Europy i świata. Do pracy nad tą epoką, rozpoczętej wydaną w r. 1953 monografią *Między saskim absolutyzmem a złotą wolnością*, kontynuowanej w pracach *Traktat przyjaźni Polski z Francją 1714* (1965) i *W cieniu Ligi Północnej* (1971) powrócił z upodobaniem pod koniec życia, po latach intensywnej działalności na rzecz uczelni i reaktywowanej w 1989 Polskiej Akademii Umiejętności, podejmując trud opracowania działalności w Rzeczypospolitej nuncjusza Benedykta Odeschalchiego. Zajmował się dziejami Śląska (*Dzieje Wrocławia w l. 1618-1741*, *Historia Śląska* t. 1), pisał podręczniki, poczynając od udziału w tzw. „makiecie” PAN-owskiej, przez dwutomową *Historię Polski 1505-1864*

(1978), która doczekała się kilkunastu wydań po *The Polish - Lithuanian Commonwealth in the XVIIIth Century* (1996) i *Rzeczpospolitą w dobie złotej wolności (1648-1763)* (2001). Opracował także obszerną *Historię Włoch* (1980, dotąd 3 wydania).

Profesorowi Gierowskiemu zawdzięczamy nowe, szerokie spojrzenie na epokę saską, na związek losów unijnego państwa z sytuacją polityczną i gospodarczą Europy i świata, włączenie problematyki żydowskiej do warsztatu historyków I i II Rzeczypospolitej oraz nowatorską inspirację dla liczного grona uczniów i przyjaciół, historyków epoki saskiej i badaczy dziejów polskich Żydów

[Maria Czeppe]

Zofia Sinko

(1919- 2006)

Dnia 26 lutego 2006 roku zmarła Profesor Zofia Sinko, emerytowany profesor Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk, Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Badań nad Wiekiem Osiemnastym, członek założyciel Towarzystwa i członek jego zarządu do 2000 roku. Od początku swych naukowych zatrudnień zajmowała się piśmiennictwem oświecenia, wnosząc do środowiska badaczy epoki cenne i - przez długi czas - rzadkie kompetencje filologa angielskiego i komparatysty, znawcy języków i literatury europejskiej. Jej prace obejmowały ogromny obszar zjawisk i spraw: od czasopiśmiennictwa epoki rozpatrywanego w ujęciu porównawczym, przez fundamentalne studia nad powieścią epoki i recepcją osiemnastowiecznej europejskiej twórczości powieściowej w Polsce, po inne ważne gatunki tej epoki, jak powiastka, rozmowy zmarłych, małe formy narracyjne. Ale nie można też zapomnieć o pracach na temat tendencji i kierunków literackich, jak gotycyzm, youngizm, russoizm, jak polska recepcja twórczości wybitnych pisarzy epoki. Przez długi czas była filarem międzynarodowej współpracy polskich badaczy oświecenia ze środowiskami zagranicznymi. Z upodobaniem i znakomitymi efektami zajmowała się też przekładami, które ukazywały Jej doskonale wycucie stylu i językową intuicję. Wszystkie publikacje Zofii Sinko mogą być zarazem wzorem i przykładem nie tylko wspaniałego warsztatu filologicznego, ale też niezwyklej dokładności, rzetelności i rzadkiej już dziś akrybii, ogromnej pracowitości i cierpliwej realizacji podjętego zadania, niezależne od ilości czasu, który trzeba mu poświęcić. Domeną prac Zofii Sinko nie były efektowne, choć nie poparte szerokimi poszukiwaniami syntezy, ale żmudne gromadzenie faktów, dokumentacji, przesłanek, staranna penetracja źródeł i pieczołowita troska o najdrobniejsze nawet detale. Wszystko to wykonywała ze skromnością, naturalnością i szacunkiem dla wybranego przedmiotu badań .

Była osobą odznaczającą się elegancją zewnętrzną i wewnętrzną dostojnością, a zarazem emanującą pogodą ducha, dyskrecją i subtelnym poczuciem humoru, niezależnie od przypadków i okoliczności, z którymi przychodziło Jej się zmagać. Jej dzielność, prawość, wielka kultura osobista, bezinteresowna życzliwość wobec ludzi i świata zyskiwały Jej sympatię i podziw kolegów, dla których pamięć o Jej mądrości i dobroci będzie równie trwała jak znaczenie Jej naukowego dorobku w badaniach nad epoką oświecenia.

[Teresa Kostkiewiczowa]

PRACE OPUBLIKOWANE

PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA W ROKU 2005

(Wykaz obejmuje prace w części lub całości odnoszące się do wieku XVIII

i początków wieku XIX)

KSIĄŻKI

Marek Blaszkę

- *Projekt konstytucji dla Korsyki Jana Jakuba Rousseau - Aktualizacja idei w dobie Rewolucji Francuskiej*, Wyższa Szkoła Zarządzania i Administracji w Zamościu, Zamość 2005, ss. 146

Paulina Buchwald-Pelcowa

- *Historia literatury i historia książki. Studia nad książką i literaturą od średniowiecza po wiek XVIII*, Universitas, Kraków 2005, ss. 734, il

Jarosław Czuby

- *Zasada "dwóch sumień". Normy postępowania i granice kompromisu politycznego Polaków w sytuacjach wyboru (1795-1815)*, Wydawnictwo Neriton, Warszawa 2005, ss. 719

Łukasz Kądziała - *Fryderyk Moszyński w insurekcji kościuszkowskiej*, red. naukowy A. Haratym, Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2004 [wyd. 2005], ss. 301

Regina Jakubenas

- *Prasa Wielkiego Księstwa Litewskiego w XVIII w.*, Collegium Columbinum, Kraków 2005, ss. 390

Adam Lityński

- *Od Rzeczypospolitej szlacheckiej do Rzeczypospolitej ludowej. Studia z dziejów prawa karnego*, Śląskie Wydawnictwa Naukowe - Wyższa Szkoła Zarządzania i Nauk Społecznych w Tychach, Tychy 2005, ss. 155

Marian Pawlak

- *Szkoły parafialne na Kujawach w epoce staropolskiej*, wyd. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2005, ss. 166

Wojciech Piotrowski

- *Życie umysłowe krzemieńczan w latach 1805-1832*, Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Piotrków Trybunalski 2005, ss. 326

- *Słownik krzemieńczan 1805-1832*, Akademia Świętokrzyska im. Jana Kochanowskiego w Kielcach, Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Piotrków Trybunalski 2005, ss. 337

Zofia Rejman

- *Świadomość literacka polskiego oświecenia. Wybrane problemy*, Wydział Polonistyki UW, Warszawa 2005, ss. 369

François Rosset,

- [z E. Hofmannem], *Le Groupe de Coppet. Une constellation d'intellectuels européens*, Presses polytechniques et universitaires romandes, Lausanne 2005, ss. 144

Andrzej Rottermund

- *Le Chateau Royal de Varsovie*, przewodnik po Zamku Królewskim w Warszawie, tłum. A. Chiron-Mrozowska, Zamek Królewski, Warszawa 2005, ss. 145, il. 144

Stanisław Salmonowicz

- *W staropolskim Toruniu XVI-XVIII w. Studia i szkice*, Wyd. Dom Organizatora - Tow. Naukowe Organizacji i Kierownictwa, Toruń 2005, ss. 114

Irena Stasiewicz-Jasiukowa

- *Kazimierz Narbutt 1738-1807*, [seria :] Wybitni Polacy na Ziemi Lidzkiej, red. nauk. I. Stasiewicz-Jasiukowa, t. 4, wyd. Komitet Historii Nauki i Techniki PAN, Towarzystwo Kultury Polskiej Ziemi Lidzkiej, Warszawa - Lida 2005, ss. 79,

Wojciech Szafrński

- *Prace prawnicze Hugona Kollątaja*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2005, ss. 158

Ferenc Tóth

- *Pour une histoire franco - hongroise...* [seria:] *Études françaises de Szombathely*, IV, Szombathely 2005, ss. 116

Władysław Zajewski

- *Wolne Miasto Gdańsk pod znakiem Napoleona*, Littera, Olsztyn, ss. 246

Marek Zieliński

- *Cudzoziemcy w życiu codziennym Rzeczypospolitej doby stanisławowskiej*, Wydawnictwo Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz 2004, ss. 320

A R T Y K U Ł Y

Alina Aleksandrowicz

- *Napoleon czy Aleksander? Wśród trudnych alternatyw epoki porozbiorowej*, [w:] *Ku niepodległej. Ścieżki polskie i francuskie 1795 - 1918*, red. M. Willaume, Lublin 2005, s. 365-382

- *Patriotyzm jako sacrum w Puławach porozbiorowych 1796-1830*, [w:] *Religijno-kościelne aspekty historii rodu Czartoryskich. Materiały z konferencji 26 - 27 października 1989 r.*, Puławy 2005, s. 131-145

- „*Zakładaj miły ogród*”, [w:] *Pejzaże kultury. Prace ofiarowane Profesorowi Jackowi Kolbuszowskiemu w 65. rocznicę Jego urodzin*, red. W. Dynak, M. Ursel, Wrocław 2005, s. 87-100

Elżbieta Aleksandrowska

- *Starzeński ciągle pisze... Z warsztatu „Monitora” (12)*, „*Pamiętnik Literacki*”, 2005, z. 2, s. 229-231

Marek Blaszkę

- *Poglądy społeczno-polityczne Hieronima Stroynowskiego*, [w:] *Historia i współczesność, prace ofiarowane profesorowi Władysławowi Ćwikowi w pięćdziesięciolecie pracy naukowej*, Zamojskie studia i materiały, r. 7, z. 18, [w serii:] *Prawo i administracja (1)*, Zamość 2005, s. 329-341

Andrzej Betlej

- *Dawna kaplica dworska w Pieniakach (obecnie cerkiew greckokatolicka p.w. Najśw. Bogurodzicy)*, [w:] *Materiały do dziejów sztuki sakralnej*, red. J. K. Ostrowski, *Kościół i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa ruskiego*, t. 1, cz. 12, Kraków 2004, s. 115-119

- *Wzornik z augsburskimi rycinami ornamentalnymi*, [w:] *Świat ze srebra. Złotnictwo augsburskie od XVI do XIX wieku w zbiorach polskich. Katalog wystawy*, Kraków 2005, s. 159-161

- „*Z chłopca pan...*” architekt. *Wiadomości źródłowe na temat działalności architektonicznej Walentego Haltmana, architekta biskupa Wacława Sierakowskiego*, [w:] *Sztuka kresów wschodnich*, t. 6, red. A. Betlej, P. Krasny, Kraków 2005

Marek Bratuń

- *Elie Bertrand et la Pologne*, „Orbis Linguarum”, t. 28, 2005, s. 367-372
- *L'Encyclopédie d'Yverdon et le nouveau regard sur le gouvernement de Pologne #a la veille du premier partage*, [w:] *L'Encyclopédie d'Yverdon et sa résonance européenne. Contextes - contenues - prolongements*, Genève 2005, [w serii:] *Travaux sur la Suisse des Lumières*, t. 7, s. 241-256
- *Le voyage en France du comte Mnischez, de son frère et de leur précepteur chez Jean-François Séguier (juin, juillet, août 1765)*, [w:] *Jean-François Séguier (1703-1784). Un Nîmois dans l'Europe des Lumières*, Colloque de Nîmes (17-18 octobre 2003), wyd. G. Audisio, F. Pugière, Aix-en-Provence 2005, s. 149-163
- *Nieznany projekt Elie Bertranda dotyczący zreformowania rolnictwa Rzeczypospolitej*, „Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich”, 2005, z. 16, s. 97-114

Richard Butterwick

- *What is Enlightenment (Oświecenie)? Some Polish Answers, 1765-1820*, „Central Europe”, 3: 1, 2005, s. 19-37
- *Political Discourses of the Polish Revolution, 1788-1792*, „English Historical Review”, 120: 487, 2005, s. 695-731

Grażyna Bystydzieńska

- *Crossing the Alps. The mountains, their perception and representation in 18th century literature*, [w:] *PASE Papers in Literature, Language and Culture*, cz. 1, red. G. Bystydzieńska, E. Harris, P. Lyons, Warszawa 2005, s. 45-51
- *Recepcja Jane Austen w Polsce*, „Acta Philologica. Konstrukcje, rekonstrukcje, dekonstrukcje”, nr 31, 2005, s. 109-115

Małgorzata Chachaj

- *Przestrzeń w tragediach i dramatach Juliana Ursyna Niemcewicza*, [w:] *Problemy tragedii i tragizmu. Studia i szkice*, red. H. Krukowska, J. Ławski, Białystok 2005, s. 291-299

Marcin Cieński

- *Polsko-niemieckie relacje literackie w XVIII wieku. Wspólna przestrzeń (rekonesans)*, „Prace Polonistyczne”, seria LX, 2005, s. 71-83
- *Oświecenie*, [w:] *Epoki literackie. Wielki leksykon literatury polskiej*, Wrocław 2005, s. 133-301.

Maria Czeppe

- *Sylwetka Jędrzeja Jabłonowskiego, kasztelana połanieckiego, na podstawie jego pamiętnika*, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Sarmacki konterfekt*, red. S. Achremczyk, Olsztyn 2002 [druk: 2004]
- *Czy dobrze jest być królowną i królewiczem? Dzieciństwo dwojga naturalnych dzieci Stanisława Augusta*, [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Edukacja, wykształcenie, wiedza*, Olsztyn 2005, s. 250 - 259

Marek Dębowski

- *Emanuel Nicolas Murray (1751-1822) - le défenseur des Lumi#eres polonoises*, „Chroniques slaves”, nr 1, Grenoble 2005
- *Teatr polski w XVIII wieku*, [w:] *Historia Kultury Polskiej - literatura, sztuka, muzyka, teatr, edukacja*, red. M. Szulc, Kraków 2005, t. 3.
- *Wizualizacja w teatrze oświeceniowym*, [w:] *Intersemiotyczność, literatura wobec innych sztuk (i odwrotnie) - studia*, red. S. Bambus, A Hejmej, J. Niedźwiedź, Kraków 2004

Dariusz Dolański

- *„Dobro” i „zło” w historiografii polskiej czasów saskich*, *Historyka. Studia Metodologiczne*, red. M. Salamon, K. Zamorski t. 34, Kraków 2004, s. 59-72
- *Historyczna wiedza o Rosji w Polsce czasów saskich*, [w:] *Staropolski ogląd świata. Materiały z konferencji, Wrocław 23-24 października 2004 r.*, red. B. Rok, F. Wolański, Wrocław 2004, s. 249-261

- *Rosyjski warsztat uczonych polskich czasów saskich*, [w:] *Europa Środkowo-Wschodnia. Ideologia, historia a społeczeństwo*, red. J. Dudek, D. Janiszewska, U. Świdarska-Włodarczyk, Zielona Góra 2005, s. 351-359

- *Jan Naumański. W kręgu prekursorów polskiego oświecenia*, „Wiek Oświecenia”, t. 21 (2005), s. 75-93

Roman Doktor

- *Kajetan Koźmian*, [w:] „*W Duchu i Prawdzie*”. *Wybrane sylwetki kościoła lubelskiego (1805 - 2005)*, Lublin 2005

Jerzy Dygdała

- *Piwnicy w ziemi chełmińskiej w XVII-XVIII wieku - nieudane próby kariery urzędniczej*, [w:] *Pomorskie rody ziemiańskie w czasach nowożytnych*, red. W. Jastrzębski, Toruń 2004, s. 257-273

- *Podskarbi wielki koronny Jan Ansgary Czapski - budowa pozycji społecznej i prestiżu nowego magnata w pierwszej połowie XVIII wieku*, „Zapiski Historyczne”, t. 70, 2005, z. 1, s. 27-52

Maciej Forycki

- *Penser la paix pour l'Europe: testament politique de Stanislas Leszczyński*, [w:] *La vie culturelle #a l'époque de Stanislas*, „Actes du colloque de Nancy, Palais du Gouvernement, 30 septembre - 1er octobre 2005”, red. Y. Ferraton, s. 85-96. [z R. Foryckim]

- *Stanislas Leszczyński - un Européen dans la mémoire des Polonais et Français, des Poznaniens et Lorrains*, [w:] *Bohaterowie w historii i pamięci społeczeństw europejskich*, „Akta Międzynarodowej Konferencji Naukowej 24-27 czerwca 2004 w Poznaniu” [teksty wydane na płycie CD]

Magdalena Górska

- *Wizerunki Chrystusa pędzla Michelangela Palloniego*, „Ikonotheka”, t. 18, 2005, s. 51-69

Danuta Hombek

- *Mecenat wydawniczy w Polsce w XVIII wieku. Zarys problematyki*, „Roczniki Biblioteczne”, t. 49, 2005, s. 83-94

Stanisław Janeczek

- *Koncepcja dydaktyki logiki w ujęciu Jeana Alexisa Borrelly'ego*. [w:] *Philosophia rationis magistra vitae*. red. J. Bremer, R. Janusz, Kraków 2005, t. 2., s. 146-163

Małgorzata Janiszewska

- *Postulaty kodyfikacyjne wczoraj i dziś*, [w:] *Prawo wobec wyzwań współczesności*, red. P. Wiliński, Poznań 2005, t. 2

Barbara Judkowiak

Teatr muzyczny Franciszki Urszuli Radziwiłłowej (1746 - 1753), [w:] *Dziedzictwo sztuki Nieświeża (Mastackaja spadźina Niasviža)*, red. O.W. Dadziomowa, Nieśwież 2005, s. 65 - 71

Irena Kadulska

- *Formy teatralnaga žyccja v Połackaj Akademii (1812-1820)*, „Biełaruski Gistaryčny Agljad. Bielarusian Historical Review”, t. 11, (Mińsk) 2004, s. 157-197

- *W nowogródzkiej szkole. Rok 1811*, „Słowo Ojczyście - Mickiewiczowi w hołdzie. Pismo ZS Polska Macierz Szkolna na Białorusi”, nr 6/72, Grodno 2005.

- *Osiągnięcia drukarzy Akademii Połockiej*, [w:] *Wkład jezuitów do nauki i kultury w Rzeczypospolitej Obojga Narodów i pod zaborami*, red.. I. Stasiewicz-Jasiukowa, Kraków 2004, s. 597-630

- *Spotkanie Bohomolca z Holbergiem z zakonną komedią karnawałową w tle*, [w:] *Ludwig Holberg: na tropach wspólnej tożsamości północnoeuropejskiej. Ludwig Holberg: on the track of the common north European identity*, red. M. Sabińska, K. Michniewicz-Veisland, Gdańsk 2005, s. 67-74

- *Warmia jako nowa Umbria w symbolice braniewskiego teatru jezuickiego*, [w:] *Kardynał Stanisław Hozjusz (1504-1597). Osoba, myśl, dzieło, czasy, znaczenie*, red. S. Achremczyk, J. Guzowski, J. Jegierski, Olsztyn 2005, s. 257-264

Wojciech Kaliszewski

- *Epitet w funkcji argumentu. O retoryczności okolicznościowej wiersza elekcyjnego*, [w:] *Teatr wymowy. Formy i przemiany retoryki użytkowej*, red. J. Sztachelska, J. Maciejewski, E. Dąbrowicz, Białystok 2004

- *O grzeczności w dedykacjach czasów stanisławowskich*, „Napis”, seria X, 2004

Małgorzata Kamecka

- *Le modèle éducatif des femmes dans l'Ancienne Pologne*, [w:] *La femme dans la société médiévale et moderne. Actes du colloque de Nieborów 6-8 juin 2002*, Warszawa 2005, s. 177-187

- *Francja i Francuzi w oczach podróżników polskich z przełomu XVII i XVIII wieku*, [w:] *Anglosasi, Francuzi i Polacy - wzajemny wizerunek wczoraj i dziś*, red. P. Guzowski, M. Kamecka, Białystok 2005, s. 73-86

Piotr Kąkol

- *Teatralne spotkania ze Skandynawią w Gdańsku XVIII stulecia*, [w:] *Ludwig Holberg: na tropach wspólnej tożsamości północnoeuropejskiej. Ludwig Holberg: on the track of the common north European identity*, red. M. Sibińska, K. Michniewicz-Weisland, Gdańsk 2005

- *Danziger Erinnerungen an Konrad Ernst Ackermann (1755-1756)*, [w:] *Polen und Europa. Deutschsprachiges Theater in Polen und deutsches Minderheitentheater in Europa*, red. H. Fassel, M. Leyko, P. S. Ulrich, Łódź - Tübingen 2005, „Thalia Germanica“ 6

- *Sztokholm - Gdańsk - Warszawa. Zdarzenia wspólnoty teatralnej z pierwszej połowy XVIII wieku*, „Prace Polonistyczne”, seria LX, 2005

Teresa Kostkiewiczowa

- *Wokół wiersza do malarza. Walenty Gurski - Książnik - Angelo Durini.* [w:] *Artyści włoscy w Polsce, XV - XVIII wiek*, Warszawa 2004

Wojciech Kriegseisen

- *Space for Freedom. Rationalisation of the political system of the Noblemen's Commonwealth in the 18th Century*, [w:] *Political Culture in Central Europe (10th - 20th Century)*, cz.1: *Middle Ages and Early Modern Era*, red. H. Manikowska, J. Pánek, współpr. M. Holý, Praga 2005, s. 369-385

Sabina Kruszyńska

- *Benjamin Constant i jego dzieło o religii*, „Archiwum historii filozofii i myśli społecznej”, nr 49, 2004

Andrzej Krzysztof Link-Lenczowski

- *Les conversion de Juifs dans la Republique Nobiliaire* [w:] *La conversion et la politique a l`époque moderne*, Paris 2005, s.165-172

- *Wokół uczoneści żydowskiej* [w:] *Między barokiem a oświeceniem. Edukacja, wykształcenie, wiedza*, Olsztyn 2005, s.177-180

Irena Łossowska

- *Polska powieść oświeceniowa w świetle inspiracji zachodnioeuropejskich*, „Mazowieckie Studia Humanistyczne”, Łowicz 2005, nr 1-2, s. 105-121

Anna Łysiak-Łątkowska

- *Gedanken Spinozas bei Stanisław Staszic und Hugo Kollątaj*, [w:] *Spinozas im Osten. Systematische und rezeptionsgeschichtliche Studien*, red. W. Röhr, Berlin 2005, s.101-113

- *Etyka i subiektywizm badawczy w konfrontacji z tzw. naukową analizą oraz interpretacją niektórych idei i postaw światopoglądowych (na marginesie poglądów H. Kollątaja, S. Staszica, J. Śniadeckiego, T. Czackiego)*, [w:] *Historyka. Studia metodologiczne*, red. M. Salamon, K. Zamorski, t. 34: Kraków 2004, s. 73-84

Jerzy Michalski

- *Sprawa zwrotu ponadtraktatowych nabytków austriackich i pruskich po pierwszym rozbiore, „Kwartalnik Historyczny”, r. 112, 2005, z. 1, s. 77-127*

Maciej Parkitny

- *Oświecenie sarmackie; próg nowoczesności w Polsce? [w:] Polonistyka w przebudowie. Literaturoznawstwo; wiedza o języku; wiedza o kulturze; edukacja. Zjazd Polonistów, Kraków, 22-25 września 2004, Kraków 2005, t. 2, s. 514-541*

Marian Pawlak

- *Die Geschichte des Elbinger Gymasiums In den Jahren 1535-1772, [w:] Kulturgeschichte Preussens Koeniglich-polnischen Anteils in der Fruehen Neuzeit, t. 103, red. S. Beckmann, K. Garber, Tybinga 2005, s.371-394*

Wojciech Piotrowski

- *Gustaw Olizar, [w:] Krzemieniec. Ateny Julisza Słowackiego, red. S. Makowski, Warszawa 2004, s. 334-344*

- *Krzemieniec jako ukraiński motyw literacki w twórczości absolwentów Liceum Wołyńskiego w latach 1805-1832. (Rola motywów krajobrazowych), [w:] Polska - Ukraina. Dialog kultur, red. W. Piotrowski, Piotrków Trybunalski 2005, s. 15-34*

- *Tragedia i tragizm w teoretycznych rozważaniach i programach nauczania profesorów Gimnazjum i Liceum w Krzemieńcu w latach 1805-1832, [w:] Problemy tragedii i tragizmu. Studia i szkice, red. H Krukowska, J. Ławski, Białystok 2004, s. 309-321*

Jolanta Polanowska

- *Dresdener Inspirationen des Stanisław Kostka Potocki, polnischer Winckelmann genannt, [w:] Wanderungen: Künstler - Kunstwerk - Motiv. Stifter 10. Konferenz der Arbeitskreises deutscher und polnischer Kunsthistoriker, 25.-28.09.2003 Warschau, red. M. Omilanowska, A. Straszewska, Warszawa 2005, s. 393-411*

Marian Ptaszyk

- *Recenzje i wypisy w czasopismach polskich w pierwszych latach XIX wieku (rekonesans)*, „Wiek Oświecenia”, t. 21, 2005, s. 167-193

Kazimierz Puchowski

- *Wizerunek rodaków w „Geografii powszechnej” Karola Wyrwicza*, [w:] *Między Zachodem a Wschodem. Etniczne i religijne pogranicza Rzeczypospolitej w XVI-XVIII wieku*, red. K. Mikulski, A. Zielińska-Nowicka, Toruń 2005, s. 228-234

Zofia Rejman

- *Projekt kultury zamkniętej. „O klasycyzmie i romantyzmie, czyli o duchu poezji polskiej” Kazimierza Brodzińskiego*, „Wiek Oświecenia”, t. 21, 2005, s. 125-149

- *Alojzy Osieński*, [w:] *Krzemieniec. Ateny Juliusza Słowackiego*, red. S. Makowski, Warszawa 2004, s. 178-194

Dariusz Rolnik

- *Obraz cudzoziemców i cudzoziemszczyzny w polskim społeczeństwie szlacheckim czasów Stanisława Augusta (1764-1795). O uwarunkowaniach kształtowania się stereotypowych wyobrażeń obcych w Rzeczypospolitej*, [w:] *Staropolski ogląd świata*, red. B. Rok, F. Wolański, Wrocław 2004 [wyd. 2005], s. 319-332

- *De l'histoire de l'émigration politique polonaise en Moldavie - le destin de Jan Suchorzewski et sa brigade des années 1793-1794*, [w:] *Analele. Universităţii Libere Internaţionale din Moldova, Istorie*, Anul 2004 [wyd. 2005], vol. 2, s. 23-29

- *Od I do III rozbioru - dzieje polityczne Rzeczypospolitej czasów stanisławowskich w relacjach pamiętnikarzy w habitach i sutannach*, [w:] *Narracje - (Auto)biografia - Etyka*, red. L. Koczanowicz, R. Nahirny, R. Włodarczyk, Wrocław 2005, s. 287-300

- *Armia polska w ocenach obywateli upadającej Rzeczypospolitej Obojgu Narodów. Współcześni o postawie polityczno-moralnej kadry oficerskiej w latach 1792-1793*, [w:] *Od armii komputowej do narodowej*, t. 2, red. M. Krotofil, A. Smoliński, Toruń 2005, s. 71-88

- *Kwestia walki o suwerenność Rzeczypospolitej w świadomości i działaniach polskich emigrantów politycznych w pierwszych miesiącach 1793 roku*, [w:] „*Wiek stare i nowe*”, t. 4, Katowice 2005, s. 130-150

François Rosset

- *Roman grotesque parce que roman-somme: le „Manuscript trouvé #a Saragosse” de Jean Potocki*, „Colloquium Helveticum”, 35/2004, s. 61-75

- *L'intime „fictiog#ene” de Benjamin Constant*, [w:] *La culture de l'intime*, red. C. Pouzoulet, Montpellier 2005, s. 159-173

- *Madame de Staël #a la fen^etre des Tuileries: intimité et histoire dans „Dix années d'exil”*, [w:] *Le moi, l'histoire 1789-1848*, red. D. Zanone, Grenoble 2005, s. 71-87

- „... et le Suisse qui porte #a tous la lumi#ere”. *Aux origines d'une spécialité helvétique: le préceptorat*, „Fréquences francophones”, 5, 2005, s. 27-30

Andrzej Rottermund

- *Von Venedig nach Warschau*, [w:] *Bernardo Bellotto genannt Canaletto. Europäische Veduten*, (Katalog wystawy), Kunsthistorisches Museum, Wien 2005, s. 11-39

Stanisław Salmonowicz

- *Das protestantische Gymnasium Academicum in Thorn im 17. und 18. Jahrhundert*, [w:] *Kulturgeschichte Preussens Koeniglich-polnischen Anteils in der Fruehen Neuzeit*, t. 103, wyd. S. Beckmann, K. Garber, Tybinga 2005, s. 395-409

Marian Skrzypek

- *Antoni Poniński i jego filozoficzny poemat*, [wstęp do:] A. Poniński, *Sarmatides seu Satyrae - Sarmatydy albo Satyry*, Kraków-Warszawa 2005, s. 7-53

Marie-Christine Skuncke

- *Introduction*, [w:] *Media and Political Culture in the Eighteenth Century*, wyd. M.-C. Skuncke, Stockholm 2005, s. 9-20

Krystyna Stasiewicz

- *Europejczyk z prowincji. Kilka słów o ponadczasowych prawdach w literackim przesłaniu Ignacego Krasickiego*, „Mrągowskie Studia Humanistyczne”, 2002/2003, t. 4-5, s. 141-148

Irena Stasiewicz-Jasiukowa

- *Refleksja historyczna nad kondycją naukową jezuitów polskich od roku 1773 do XXI wieku*, [w:] *Philosophia vitam alere. Prace dedykowane Profesorowi Romanowi Parowskiemu SJ*, Kraków 2005, s. 551-564

Katarzyna Stelmasiak

- *Życie uniwersyteckie w Wielkiej Brytanii na początku XIX wieku w relacjach podróżniczych Benjamina Sillimana (1779-1864)*. [w:] „*Studia z Dziejów Kultury Medycznej*” t. 8, 2005, s. 223-232

- *Szkocja w relacjach podróżniczych Amerykanów z przełomu XVIII i XIX wieku*. [w:] *Region, Kraj, Świat. Studia ofiarowane Profesorowi Stanisławowi Tadeuszowi Olejnikowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin*, red. J. R. Budziński, Piotrków Trybunalski 2005, s. 409-419

Wojciech Szafrąński

- *Pojęcie kodyfikacji w ujęciu historycznym*, [w:] *Prawo wobec wyzwań współczesności*, t. 2, red. P. Wiliński, Poznań 2005, s. 107-114

Agnieszka Śniegucka

- *Dobroczynność według Krasickiego. Kilka refleksji*, „*Prace Polonistyczne*”, seria LX, 2005

- *Dyptyk z Adamem i Ewą, czyli o „Alegorii” i „Mikołaja Doświadczyńskiego przypadkach” Ignacego Krasickiego*, „*Prace Polonistyczne*”, seria LX, 2005

Ferenc Tóth

- *L'importance de l'émigration de Rákóczi - Rákóczi muhaceretinin tasidigi önem*, [w:] *II_Rákóczi Ferenc élete és törökországi emigrációja - II. Ferenc Rákóczi'nin*

hayati ve türkiye'deki sürgün günleri, wyd. F. Tóth Tibor, Budapest-Tekirdag 2005, s. 92-109

- *Le baron de Tott: le défenseur des Dardanelles*, [w:] *Az értelem bátorsága, Tanulmányok Perjés Géza emlékére*, red. G. Hausner, Budapest 2005, s. 731-752

- „*Combattre #a la hongroise avec un coeur françois...*” *L'identité nationale des immigrés hongrois en France au cours du XVIIIe si#ecl*, [w:] *Nationalismes et régionalismes, Des Nations avec ou sans État*, red. M. Feith, Nantes 2005, s. 51-63

- *Lancelot Turpin de Crissé, un ami des Hongrois*, Académie des Sciences, Arts & Belles-Lettres de Touraine - Mémoires - 2004, Tours 2005, s. 111-118

- *A la recherche des hussards, diplomates et aventuriers dans les archives et biblioth#eq*ues françaises. *L'héritage bibliographique et archivistique de l'émigration hongroise en France au cours du XVIIIe si#ecl (1720-1815)*, „Lymbus” 2005, Budapest 2005, s. 355-363

Elżbieta Wichrowska

- *Karol Sienkiewicz*, [w:] *Krzemieniec - Ateny Juliusza Słowackiego*, red. S. Makowski, Warszawa 2004 [wyd. 2005]

Witold Wołodkiewicz

- *Cicerone nei Campi Elisi (secondo i Dialoghi dei morti di Fénelon)*, [w]: *Cicerone e la politica. Atti del convegno di Diritto romano*. Arpino, 29 gennaio 2004, red. F. Salerno, Napoli 2004, s. 15-24 [wyd. 2005]

- *Code civil des Français. Uwagi na marginesie dwóchsetlecia Kodeksu Napoleona*, „Forum Iuridicum” 3. 2004, s. 113-128 [wyd. 2005]

- *Międzynarodowe prawo prywatne w pracach nad Kodeksem Napoleona*, [w]: *Współczesne wyzwania europejskiej przestrzeni prawnej. Księga pamiątkowa dla uczczenia 70. urodzin profesora Eugeniusza Piontka*, red. A. Łazowski i R. Ostrihansky, Zakamycze 2005, s. 672-690

- *Livre préliminaire - Titre préliminaire, w projekcie i w ostatecznym tekście Kodeksu Napoleona*, „Europejski Przegląd Prawa” 5, styczeń-luty 2005, s. 15-32

- *‘Livre préliminaire’ - ‘titre préliminaire’ dans le projet et dans le texte définitif du Code Napoléon*, „Revue historique de droit français et étranger”, nr 3, 2005, s. 441-455

- *„U źródeł prawa Europy” - Prace legislacyjne nad Kodeksem Napoleona*, „Palestra” 1-2, 2005, s. 128-133

- *„U źródeł prawa Europy” - Systematyka Kodeksu Napoleona*, „Palestra” 3-4, 2005, s. 149-152

Grzegorz Zajac

- *Oświecenie - zarys literatury okresu*, [w:] *Literatura polska, t.3 (Oświecenie, klasycyzm)*, red. M. Szulc, Kraków 2005, s. 53-177

Władysław Zajewski

- *Michał Kleofas Ogiński - spór o biografię*, „Czasy Nowożytne”, t. 18, 2004 (2005), s. 73 -78

- *Uwagi krytyczne o biografistyce Andrzeja Załuskiego*, „Universitas Gedanensis”, r. 17, 2005, nr 1(29), s. 117-122

- *Michał Ogiński i jego odezwa do Rosjan*, „Pieśń Skrzydlata”, r. XIV 2005, nr 2 (34), s. 17-20

Andrzej Zakrzewski

- *Instrukcja dla staropolskich turystów, czyli „Nowy Peregrynant” ks. J.B. Chmielowskiego (1700 - 1763)*, [w:] „Biuletyn Wyższej Szkoły Hotelarstwa i Turystyki w Częstochowie”, 7/8, 2004, s. 75 - 90

Izabella Zatorska,

- *De Madame de La Fayette #a Marivaux, une transition précieuse gu#ere tragique* [w:] „Acta Philologica. Konstrukcje, rekonstrukcje, dekonstrukcje”, nr 31, 2005, s. 67-77

- *Feliks Oraczewski, correspondant de Stanislas-Auguste et démystificateur de Paris, 1783-1784*, [w:] *Le Sacre d'une capitale*, wyd. Z. Naliwajek, J. Źurowska, Warszawa 2005, s. 91-103

- *Journal de bord transformé en journal d'exploration. M.A. Beniowski en route vers Madagascar*, „Dix-huitième Siècle”, t. 37, 2005

Teresa Zielińska

- *Zasługi bibliotekarzy i archiwistów Biblioteki Ordynacji Zamojskiej w badaniach dziejów Zamościa, Ordynacji Zamojskiej i jej właścicieli*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej im. Jana Zamoyskiego”, z.: *Zamoyscy, Zamość i Ordynacja Zamojska w badaniach końca XIX i XX w.*, Zamość 2005, s. 41-51

- *Inwentarz Zbioru Aleksandra Czołowskiego* (w zasobie AGAD), www.agad.archiwa.gov.pl/pomoce/AC.xml

Antonina Żaba

- *Illusionistic-architectural vault paintings as anamorphic pictures* [w:] *Proceedings of the 25th Conference on Geometry and Computer Graphics*, September 12 - 16, 2005, s. 325 - 330

Anna Żbikowska-Migoń

- *Wrocławski księgozbiór Johanna Ephraima Scheibla w kręgu zainteresowań uniwersytetu wileńskiego na początku XIX wieku*, „Roczniki Biblioteczne”, R.49: 2005, s.383-396

Piotr Żbikowski

- *Wstęp do: Między rozpaczą i nadzieją. Antologia poezji porozbiorowej lat 1793-1806*, opr. M. Nalepa, Kraków 2005, s. VII-XVII

Alina Żórawska-Witkowska

- *Głos utracony - kastrat jako fenomen fizjologiczny, artystyczny, kulturowy*, „Barok. Historia- Literatura - Sztuka”, 2005, XII/1 (23)
- *Historia w operze, czyli postacie władców w operach „Jadwiga, królowa polska” (1814) oraz „Król Łokietek” (1818)*, „Muzyka”, 2005, nr 3
- *Die Folgen der Herrschaft Augusts II für die Musikkultur Warschau*, [w:] *Die Personalunionen von Sachsen-Polen 1697-1763 und Hannover-England 1714-1837. Ein Vergleich*, wyd. von Rex Rexheuser, Wiesbaden 2005
- *The Comici Italiani Ensemble at the Warsaw Court of Augustus III*, “Musicology Today”, 2005

PRACE ZBIOROWE

- *Media and Political Culture in the Eighteenth Century*, red. Marie-Christine Skuncke, Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien, Sztokholm 2005

EDYCJE ŹRÓDŁÓW

- W. Bogusławski, *Cud albo Krakowiaki i Górale*, opr. M. Klimowicz, [w serii:] Biblioteka Narodowa Seria I Nr 162
- B. Constant, *O religii z punktu widzenia jej źródła, jej form i rozwinięć. O religijnym czuciu*, przekł. S. Kruszyńska, „Archiwum historii filozofii i myśli społecznej”, nr 49, 2004
- J. Kitowicz, *Pamiętniki, czyli Historia polska*, opr. i wstęp P. Matuszewska, komentarz Z. Lewinówna, wyd. II poprawione, PIW, Warszawa 2005, ss. 808
- *Książka polska w ogłoszeniach prasowych XVIII wieku. Źródła. T. 5: „Gazeta Narodowa i Obca” - „Korespondent Warszawski” 1791-1800*. opr. D. Hombek, red. Z. Goliński, Universitas, Kraków 2005, ss. 434

- *Lustracja województw Prus Królewskich 1765*, t 1: *Województwo pomorskie, cz. 3: Powiaty świecki, tucholski i człuchowski*, wyd. J. Dygdała, Toruń 2005, Towarzystwo Naukowe w Toruniu, Fontes t. 94, ss. 169, mapa

- *Między rozpaczą i nadzieją. Antologia poezji porozbiorowej lat 1793-1806*, opr. M. Nalepa, Collegium Columbinum, Kraków 2005

- A. F. Ricoboni, *Sztuka Teatru*, tł. i opr. tekstu M. Dębowski, [w serii:] *Teatroteka - źródła i materiały do historii teatru*, red. D. Ratajczakowa, t. 3, Słowo/obraz terytoria, Gdańsk 2005

- K. Tymowski, *Poezje zebrane*, wyd. E. Wichrowska, Biblioteka Pisarzy Polskiego Oświecenia, Wydawnictwo IBL, Warszawa 2005, ss. 366

Ukazały się kolejne tomy Biblioteki Badań nad Wiekiem Osiemnastym

powstającej pod patronatem Towarzystwa:

Antoni Poniński, *Sarmatydes seu Satyrae/ Sarmatydy albo satyry*. red. nauk. M. Górka, wstęp i przypisy M. Skrzypek, tł. Agnieszka Mączyńska-Dilis, Collegium Columbinum, Kraków - Warszawa 2005, ss. 336

Aleksandra Norkowska, *Wizerunki władcy. Stanisław August Poniatowski w poezji okolicznościowej (1764-1795)*, Collegium Columbinum, Kraków - Warszawa 2006, ss. 374

Franciszek Salezy Jezierski, *Trzy utwory z czasów Sejmu Wielkiego: Tron dla próżnej powagi, szlachta do poddaństwa; Gowórek herbu Rawicz; Rzepicha matka królów*, opr. Bronisław Treger, Collegium Columbinum, Kraków-Warszawa 2006

PRACE PROWADZONE

PRZEZ CZŁONKÓW TOWARZYSTWA

indywidualne

Alina Aleksandrowicz

- Ogrody Sybilli
- Maria Wirtemberska. Obyczaj i literatura

Elżbieta Aleksandrowska

- Bibliografia zawartości „Monitora” (lata 1765 - 1785)
- Wstęp: Publicystyka Monitorowa Ignacego Krasickiego (1765-1768, 1772) (Dzieła zebrane, t. 5)

Andrzej Betlej

- Rękopiśmienne traktaty architektoniczne oraz wzorniki snycerskie z XVIII wieku
- Osiemnastowieczne ryciny ornamentalne
- Działalność architektoniczna i edukacja artystyczna jezuitów w XVII i XVIII wieku
- Bernardino Radi a sztuka polska XVII i XVIII wieku

Marek Bratuń

- Elie Bertrand a Polska

Richard Butterwick

- Sir Charles Hanbury Williams i Stanisław August Poniatowski
- Polska rewolucja a Kościół Katolicki 1788 - 1792
- „Anty-oświecenie” w Polsce

Grażyna Bystydzieńska

- Recepcja twórczości Jane Austen w Polsce

Małgorzata Chachaj

- Twórczość Juliana Ursyna Niemcewicza
- Dramat polski przełomu XVIII i XIX w

Marcin Cieński

- Powieść europejska XVIII wieku
- Ruiny oświeczone i romantyczne
- Literackie obrazy przemijania w literaturze XVIII wieku
- Polsko - niemieckie związki w literaturze w XVIII wieku
- współczesny wizerunek oświecenia

Ewa Czerniakowska

- Krzysztof Celestyn Mrongowiusz (1764 - 1855) jako leksykograf
- Osiemnastowieczne nazewnictwo miejscowe Warszawy i okolic

Małgorzata Czerniakowska

- Król Stanisław August jako miłośnik nauk ścisłych
- Nauki przyrodnicze w Gdańsku w XVII-XVIII w

Jarosław Czubaty

- Wojsko w systemie politycznym i społecznym Księstwa Warszawskiego

Roman Dąbrowski

- Epicka poezja bohaterska polskiego oświecenia
- Twórczość Jędrzeja Świderskiego

Marek Dębowski

- Estetyka teatru oświeceniowego
- Inwentarz naukowy ikonografii teatralnej Biblioteki Jagiellońskiej do roku 1939

Dorota Dukwicz

- Polityka Rosji wobec Rzeczypospolitej w dobie sejmu rozbiorowego warszawskiego 1773 - 1775
- Geneza pierwszego rozbioru

Jerzy Dygdała

- Sytuacja międzynarodowa Rzeczypospolitej w dobie bezkrólewia 1733 roku
- Wydawnictwo źródłowe Lustracja województw Prus Królewskich 1765
- „Ku angielskiej formie rządu” - Przemiany ustrojowe w Rzeczypospolitej lat 1764 - 1766 w świetle obserwacji i opinii sasko-polskiego urzędnika skarbowego Jana Beniamina Steinhausera

Maciej Forycki

- Znaki szczególne parlamentaryzmu Rzeczypospolitej szlacheckiej [z M. Serwańskim i M. Zwierzykowskim]

Magdalena Górska

- Emblematyka w dekoracjach stałych (katalog)
- Emblematyka w dekoracji okazjonalnej czasów stanisławowskich
- Emblematy polskiego życia politycznego w Orator Polonus (1740) Samuela Wysockiego

Anna Grześkowiak-Krwawicz

- *Regina libertas* .Wolność w polskiej myśli politycznej XVIII wieku [książka w druku]

- Prasa londyńska wobec wydarzeń w Polsce w latach 1788 - 1792

Danuta Hombek

- Edycja prospektów wydawniczych z XVIII w

Regina Jakubenas

- Twórczość kaznodziejska W. Kalińskiego i F. Karpowicza

Stanisław Janeczek

- Problematyka wychowania i dydaktyki w szkolnictwie Komisji Edukacji Narodowej (logika, przyrodoznawstwo, nauka moralna, religia) na tle europejskim

Ewa Juzoń

- Recepcja antyku w „Monitorze” stanisławowskim - dokumentacja i analiza zagadnienia

Paweł Kaczyński

- Rodzina i życie prywatne w literaturze polskiego Oświecenia

- Wenecja oświeconych - szkice o mieście i ludziach

Irena Kadulka

- Teatr iluminacji

- Widowiska wodne

- Codziennosc uczniowska w XVIII w

Wojciech Kaliszewski

- Stanisław Trembecki monografia twórczości poetyckiej

- Józef Szymanowski - poezje - edycja krytyczna

Piotr Kąkol

- Życie teatralne obszaru Prus Królewskich i Książęcych w XVIII wieku, ze szczególnym uwzględnieniem Gdańska

Mieczysław Klimowicz

- Przygotowywanie pracy poświęconej prof. Tadeuszowi Mikulskiemu w serii pionierów polskiego Wrocławia

Urszula Kosińska

- Polityka zagraniczna Augusta II w ostatnich latach jego panowania (1727 - 1733)

Jacek Kowalkowski

- Franciszek Wybicki (1708-1765), proboszcz skarszewski, kanonik wrocławski i archidiakon pomorski

- Edycja kazania pogrzebowego J. G. Borka dla Barbary z Heidensteinów Wolskiej (1751)

Wojciech Kriegseisen

- Ewangelicy Korony i Wielkiego Księstwa Litewskiego za panowania Stanisława Augusta

- Rzeczpospolita w dobie upadku w oczach zachodnioeuropejskiej opinii publicznej

- Konfederacja tarnogrodzka i sejm 1717

Sabina Kruszyńska

- Przekład tomu I dzieła *O religii* B. Constanta

- *Niewiara oświeconych Francuzów* (zbiór esejów)

Andrzej Krzysztof Link-Lenczowski

- Dzieje Żydów w nowożytnej Europie
- Nowożytna Anglia
- Dzieje Rzeczypospolitej w czasach saskich

Anna Łysiak-Łątkowska

- Zjawisko libertynizmu na ziemiach polskich w dobie stanisławowskiej i w czasach przełomu XVIII/XIX wieku:
- Przemiany w świadomości i mentalności kobiet w XVIII wieku i na przełomie XVIII/XIX wieku

Iwona Maciejewska

- Różne oblicza miłości w piśmiennictwie czasów saskich

Przemysława Matuszewska

- Edycja listów Kitowicza - opracowanie tekstu i komentarz

Maciej Parkitny

- Świadomość historyczna Ignacego Krasickiego
- Oświecenie polskie wobec kryzysu teodycei

Marian Pawlak

- Dzieje oświaty na Kujawach i Pomorzu

Jolanta Polanowska

- Polskie piśmiennictwo dotyczące sztuki ok. 1750 - 1830
- Biogramy polskich artystów (malarze i rytownicy) ok. 1750 - 1830

Kazimierz Puchowski

- Jezuićkie kolegia szlachećkie w Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Studium z dziejów edukacji elit

Wiesław Pusz

– Józef Mieroszewski – fenomen późnooświeceniowej literatury ulotnej (książka: wprowadzenie i edycja utworów: listów z wierszami i wierszy)

- Proza Stanisława Starzyńskiego

– Twórczość środowiskowa i stosowana w latach 1795 –1830

– Długie trwanie rodzimego oświecenia

Anna Reglińska-Jemioł

- Formy taneczne w polskim teatrze jezuickim XVIII wieku

Dariusz Rolnik

- Kształtowanie, tworzenie, rozpad i „program” stronnictwa królewskiego 1778-1788

- Obraz społeczeństwa i państwa szlachećkiego czasów stanisławowskich w literaturze pamiętnikarskiej

François Rosset

- Edycja krytyczna dzieł wszystkich Jana Potockiego

- Edycja krytyczna *Dzieł* Benjamina Constanta oraz Germaine de Staël

Andrzej Rottermund

- Dzieje kolekcjonerstwa polskiego i europejskiego

- Twórczość Bernarda Bellotta zw. Canalettem (przygotowanie monografii)

- Koordynacja polskiej części programu badawczego dotyczącego twórczości architekta Vincenzo Brenny. (Program prowadzi Archivio del Moderno w Mendrisio w Szwajcarii)

Maria Rutkowska

- Terminologia dramatu i teatru w polskim oświeceniu
- Edycja krytyczna pamiętników Józefa Kazimierza Korwin Kossakowskiego

Marie-Christine Skuncke

- Histoire du théâtre suédois: les années 1737 - 1792
- Jean-Jacques Rousseau en Suède vers 1760

Wojciech Szafrński

- W ramach serii *O prawach i prawodawstwie* prace nad drugim tomem zatytułowanym *Projekt ad codicem iudiciarium Wojciecha Prus Olszowskiego*

Magdalena Ślusarska

- Oświecenie wileńskie. Z problemów kultury literackiej w dobie stanisławowskiej

Agnieszka Śniegucka

- List poetycki w literaturze polskiego oświecenia
- *Sofiówka* Stanisława Trembeckiego - analiza warstwy filozoficznej poematu
- Literackie kreacje bohaterów sentymentalnych

Ferenc Tóth

- L'édition scientifique de la correspondance politique de la guerre d'indépendance hongroise (1703-1711)

Piotr Ugniewski

- Media i dyplomacja. Pierwszy rozbiór Polski w „Gazette de France”

Przemysław Wątroba

- Jakub Kubicki - życie i twórczość

Barbara Wolska

- Adam Stanisław Naruszewicz, *Poezje zebrane* - przygotowanie trzeciego tomu wydania krytycznego ze wstępem

- Poematy obsceniczne przypisywane Adamowi Naruszewiczowi jako adaptacje wzorów obcych

Jacek Wójcicki

- Recepcja poezji łacińskiej w Polsce

- Literatura okolicznościowa epoki napoleońskiej

- Edycja dramatów Stanisława Konarskiego

- Edycja utworów oryginalnych i przekładów Stanisława Staszica (*Ród ludzki*; L. Racine: *Religia*, Homer: *Iliada*)

- Twórczość literacka Stanisława Staszica - analiza i interpretacja

Grzegorz Zając

- Monografia literacka Juliana Ursyna Niemcewicza

- Obraz Ameryki w różnych fazach oświeceniowego piśmiennictwa w Polsce

Izabella Zatorska,

- Edukacja i religia

- Relacje z podróży na antypody (Przylądek Dobrej Nadziei, Madagaskar, Maskareny)

- Marivaux i jego mistrzowie

Ewa Zielińska

- Edycja korespondencji Stanisława Augusta Poniatowskiego z Augustynem Debolim z lat 1780-1782

Zofia Zielińska

- Polska w *systemie północnym* 1763-1768

Marcin Zieliński

- Społeczeństwo Chełmna XVI-XVIII w.

Krystyna Zienkowska

- Wizerunek Europy (a w nim miejsce Rzeczypospolitej) w wybranych pismach pisarzy polskiego Oświecenia
- Dzieciństwo i młodość - kształtowanie postaw pokoleniowych przez elity magnacko-szlacheckie w XVIII w.

Jadwiga Ziętarska

- Przyjaźń w piśmiennictwie francuskim XVII i XVIII w. (monografia)

Michał Zwierzykowski

- Samorząd sejmikowy w woj. poznańskim i kaliskim w l. 1696-1763 (monografia)
- Edycja akt sejmikowych województw poznańskiego i kaliskiego w l. 1696-1732
- Dzieje samorządności w Rzeczypospolitej szlacheckiej
- Dzieje Wielkopolski od XVI do XVIII w.

Antonina Żaba

- Osiemnastowieczne kwadratury w Polsce - wybrane zagadnienia geometryczne
- Perspektywy z motywem świątyni Salomona w intarsjach osiemnastowiecznych

Anna Żbikowska-Migoń

- Historia kultury książki na Śląsku: książka literacka w śląskim repertuarze wydawniczym II poł. XVIII w.

Piotr Żbikowski

- U progu romantyzmu i romantyczności - (kwerenda materiału do planowanej książki)
- Zawartość literacka czasopism warszawskich i wileńskich lat 1794-1806
- Romantyczne antecedencje we wczesnej twórczości J.U. Niemcewicza

PRACE ZBIOROWE

- Książka polska w ogłoszeniach prasowych XVIII wieku. Źródła. T. 6: Czasopisma i efemeryczne gazety warszawskie, kieruje Danuta Hombek
- Pełna edycja literatury konfederacji barskiej, kieruje Janusz Maciejewski
- Adam Stanisław Naruszewicz, *Sielanki* - przygotowanie wydania krytycznego, kieruje Barbara Wolska

Tematy prac doktorskich

powstających pod opieką członków Towarzystwa

(niewymienione wyżej)

- Adam Naruszewicz jako poeta polityczny (Agnieszka Przekora, promotor B. Wolska)
- Elegia pastoralna w Anglii XVII i XVIII wieku (Renata Kurek, promotor G. Bystydzieńska)
- Czytelnicy w dawnej Polsce w świetle list prenumeratorów XVIII wieku (Klaudia Socha, promotor D. Hombek) [obroniona]
- Femmes écrivains, femmes imprimeurs et éditeurs en Suède 1780-1820 (Anna-Maria Rimm, promotor M-C. Skuncke)

- Formes et culture de la parole dans les récits de Benjamin Constant. (Anne Boutin, promotor F. Rosset)
- Józef Ankwicz - między moralnością a polityką. Sylwetka bankruta, działacza politycznego i dyplomaty z czasów rozbiorów (Wojciech Kalwat, promotor J. Dygdała)
- Książka katolicka w zamierzeniach wydawców warszawskich z I połowy XIX w. (Julita Cisowska, promotor D. Hombek)
- Książki i czasopisma literackie w świetle prospektów wydawniczych epoki oświecenia (Agnieszka Giermańska-Szlak, promotor D. Hombek)
- Les manuscrits politiques clandestins en Suède sous le règne de Gustave III (Annie Mattsson, promotor M-C. Skuncke)
- Miejsce Rzeczypospolitej we wspólnych planach Piotra I i Augusta II 1697-1706 (Jacek Nowicki, promotor Z. Zielińska)
- Motywy swiftowskie w literaturze polskiej (Romana Kozicka, promotor J. Ryba)
- Muzyka na rzymskim dworze Marii Kazimiery Sobieskiej (Aneta Kamińska, promotor A. Żórawska-Witkowska)
- Na pograniczu sentymentalizmu i romantyzmu - twórczość poetki Antoniego Goreckiego Jolanta Kowal, promotor P. Żbikowski) [obroniona]
- Nurt kosmopolityczny w polskiej twórczości operowej II połowy XIX wieku (Grzegorz Zieziula, promotor A. Żórawska-Witkowska) [obroniona]
- Obraz dziejów Polski w *Widoku Królestwa Polskiego* Jana Bielskiego (Robert Buczek, promotor D. Dolański)
- O Józefie Koblańskim - zapomnianym poecie oświecenia (Zbigniew Tuta, promotor B. Wolska)
- Organizacja i funkcjonowanie poczty polskiej w dobie reform stanisławowskich (1764-1795) (Rafał Zgorzelski, promotor J. Dygdała)
- Ośrodki kultury na pograniczu podlasko-mazowieckim w XVIII w (Anna Sołoducha, promotor I. Łossowska) [praca obroniona]
- Pamiętniki polskich zesłańców na Sybir z XVIII i XIX wieku (Dariusz Zięba, promotor P. Żbikowski) [praca obroniona]
- Poezja jezuitów białoruskich po utracie niepodległości kraju* (Agata Demkowicz, promotor P. Żbikowski) [praca ukończona]
- Poezja miłosna i erotyczna w oświeceniu stanisławowskim (Jacek Ubysz, promotor B. Wolska)
- Poezja na łamach *Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych* 1770 - 1777. Wybór - edycja krytyczna ze wstępem (Barbara Jankelait, promotor B. Wolska)

- Poezje Franciszka Zabłockiego - wydanie krytyczne ze wstępem (Marta Szymor, promotor B. Wolska)
- Poglądy na naturę w periodykach polskiego Oświecenia (Agnieszka Maciocha, promotor A. Aleksandrowicz)
- Poglądy społeczno-polityczne ks. de Saint-Pierre'a (Andrzej Skwara, promotor A. J. Zakrzewski)
- Powieści historyczne Feliksa Bernatowicza (Aldona Targońska, promotor A. Aleksandrowicz)
- Problem prerogatyw monarszych na Sejmie Czteroletnim (Urszula Kacperczyk, promotor Z. Zielińska)
- Późna twórczość poetycka Kazimierza Brodzińskiego (Magdalena Patro, promotor P. Żbikowski) praca ukończona
- Rada Zastępcza Tymczasowa w 1794 roku (J. Dudziński, promotor A. Lityński)
- Recepcja bajkopisarstwa Ignacego Krasickiego na Ukrainie w XIX w. (Anna Petlak, promotor B. Wolska)
- Recepcja Racine'a w polskim oświeceniu (Izabela Gawrońska-Meler, promotor I. Kadulska)
- Reklama książki w działalności drukarzy krakowskich epoki oświecenia (Michał Grzeszczuk promotor D. Hombek)
- Sejm 1786 roku (Adam Danilczyk, promotor Z. Zielińska)
- Stabat Mater w opracowaniach kompozytorów włoskich XVIII w. (Renata Borowiecka, promotor A. Żórawska-Witkowska)
- Stanisław Kostka Potocki i jego czasy w *Pochwałach, mowach i rozprawach*. W kręgu okolicznościowego oratorstwa teoretyka i praktyka wymowy (Anna Rucińska, promotor W. Pusz) [praca obroniona]
- Szkoły parafialne archidiecezji gnieźnieńskiej w XVII-XVIII w. (Emilia Balana, promotor M. Pawlak)
- Twórczość Adama Ludwika Dmuszewskiego (Katarzyna Stojak, promotor R. Doktor)
- Twórczość Jana Nepomucena Kamińskiego (Magdalena Bartkowiak, promotor R. Doktor)
- Twórczość Konstancji Benisławskiej na tle poezji religijnej oświecenia (Paweł Sarzała, promotor B. Wolska)

- Utwory prozatorskie na łamach *Zabaw Przyjemnych i Pożytecznych 1770-1777*. Wybór. Edycja krytyczna ze wstępem (Monika Urbańska, promotor B. Wolska)
- Wiedza o Chinach i literackie obrazy Państwa Środka w XVIII wieku (Monika Kwietniewska, promotor I. Kadulska)
- Wileńskie debiuty literackie lat 1800 - 1822 (Halina Czernianin, promotor P. Matuszewska) [praca ukończona]
- Wytwórnia porcelany w Korcach - monografia manufaktury (Anna Szkurłat, promotor A. Rottermund)
- Zbiory artystyczne prymasa Michała Poniatowskiego (Angela Sołtys, promotor A. Rottermund)

K O N F E R E N C J E 2 0 0 5

Stanisław Staszic - myśliciel, pisarz, uczyony, Piła 27-28 września 2005, organizatorzy Muzeum Stanisława Staszica w Pile i Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym *Konferencję zorganizowano z okazji 250. rocznicy urodzin Stanisława Staszica. Przedstawiono 18 referatów i komunikatów, m.in.:* „*Stanisław Staszic w pamięci zbiorowej*” (Barbara Szacka), „*Staszica idea społeczeństwa wykształconych*” (Irena Szybik), „*Wolność w myśli politycznej Staszica*” (Anna Grześkowiak-Krwawicz), „*Staszic a polskie utopie oświeceniowe*” (Martyna Deszczyńska), „*Dramat reformatora - między wolnością a modernizacją*” (Tomasz Kizwalter), „*Stanisław Staszic jako filozof przyrody i piewca przyrody ojczystej*” (Marian Skrzypek), „*Idea natury i idea «towarzystwa». Myśl, uczucie, wyobraźnia w pisarstwie Stanisława Staszica*” (Teresa Kostkiewiczowa), „*Geologia gatunku. Dziennik podróży Stanisława Staszica*” (Izabella Zatorska), „*Sztuka pisarska Stanisława Staszica. Dzieło i recepcja*” (Jacek Wójcicki), „*Staszic przed lustrem. Retoryka «Pochwały Stanisława Kostki Potockiego»*” (Grzegorz Zajac), „*Ewolucja myśli geologicznej Stanisława Staszica*” (Zbigniew Wójcik), „*Uwagi na temat «Przestróg dla Polski». Absolutyzm w działaniu*” (Bronisław Treger), „*Stanisław Staszic wobec dyskusji legislacyjnych w Królestwie Polskim*” (Maciej Mycielski), „*Prawo górnicze Stanisława Staszica - uregulowania prawne poszukiwań i eksploatacji kopalin w Królestwie Polskim*” (Andrzej Wójcik). *Materiały z konferencji zostaną opublikowane w 22 tomie „Wieku Oświecenia”*

(Józef Olejniczak)

L`Education des Lumi#eres Nancy 14 października 2005, organizator Akademia Króla Stanisława Leszczyńskiego w Nancy. *Spotkanie odbyło się w ramach całorocznych obchodów z okazji 250 rocznicy powstania Placu Stanisława, świeżo odnowionego z tej okazji. Leitmotivem obrad była ewolucja instytucji szkolnictwa, metod i celów kształcenia od XVIII (a właściwie od XVI) do XX wieku, czyli do tzw. praw Jules'a Ferry'ego, aż po prawo stanowiące o rozdziale Kościoła od państwa, którego setną rocznicę obchodzono właśnie we Francji. Wielu uczestników zwracało uwagę na dobrodziejstwa płynące z tradycyjnego układu, tj. gwarantującego Kościołowi większy wpływ na wychowanie młodzieży. Prof. Laurent Versini, autor fundamentalnej monografii Laclosa i spiritus movens tego zgromadzenia, zwracał uwagę na rzadko cytowanych a zasłużonych dla edukacji autorów, w tym - kobiety (Marie Le Prince de Beaumont czy Mme de Miremont). Zwieńczeniem obrad była wieczorna dyskusja panelowa z udziałem byłego ministra*

Akta sesji ukazać się w najbliższym numerze „Materiałów Akademii Króla Stanisława”

(Izabella Zatorska)

Słowa ponad granicami. Literackie echa kontaktów kulturowych, Cieszyn 12-14 października 2005 organizatorzy: Zespół Badań Obszarów Trzecich Literatury IBL PAN, Pracownia Literatury Okolicznościowej i Użytkowej Uniwersytetu Warszawskiego, Książnica Cieszyńska (gospodarz konferencji), Uniwersytet Wrocławski i Uniwersytet Śląski

Zagadnień XVIII i początku XIX wieku dotyczyły zwłaszcza następujące referaty: prof. dr hab. Maria Wichowa (Uniwersytet Łódzki) - „Sarmacki ogląd świata w ‘Nowych Atenach’ ks. Benedykta Chmielowskiego”; dr Paweł Kaczyński (Uniwersytet Wrocławski) - „Czeskie przygody polskich oświeconych - podróże Polaków do Czech w XVIII wieku”; dr Aleksandra Norkowska (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz) - „Die Deutsche Muse wagst Dir, Herr, ein Lied zu singen”. Kurlandia i poetycki konterfekt Stanisława Augusta Poniatowskiego”; dr Tomasz Ślęczka (Uniwersytet Wrocławski) - „Śląsk i jego mieszkańcy w oczach polskich żołnierzy Napoleona I”; dr Jacek Wójcicki (Instytut Badań Literackich PAN, Warszawa) - „Okupant - rozjemcą. O poemacie Onufrego Kopczyńskiego ‘De

Varsaviensi convictu...". Materiały konferencji zostały ogłoszone jako XI seria rocznika „Napis”

[Jacek Wójcicki]

Francja i Francuzi w polskim oświeceniu, Warszawa, 20 - 22 października 2005, organizator Zespół Literatury Polskiego Oświecenia Instytutu Literatury Polskiej UW, pod patronatem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Francuskiej

Obrady były poświęcone różnym formom obecności kultury francuskiej w stuleciu wyznaczonym datami 1730-1830. Referaty były skupione w trzech blokach: *Literatura i kultura. Problemy powiązań i recepcji; Historia, polityka i myśl społeczna oraz Problemy cywilizacji i obyczajów*. Większość referatów miała charakter komparatystyczny, część dotyczyła porewolucyjnej emigracji francuskiej, inne kwestii obyczajowych. Towarzyszyła im ożywiona dyskusja. Tom pokonferencyjny ukaże się w 2007 roku.

[Zofia Rejman]

K O N F E R E N C J E 2 0 0 6

ZJAZD BADACZY XVIII WIEKU

:

Wiek XVIII: polityka - kultura - edukacja

Wrocław 19-21 października 2006

organizatorzy:

Polskie Towarzystwo Badań nad Wiekiem Osiemnastym

Instytut Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego

Emigranci i wygnańcy literatury polskiego oświecenia - 15 marca 2006 r.,
organizator: Katedra Literatury Oświecenia i Romantyzmu Wydziału Polonistyki UJ.

Z warsztatów badaczy oświecenia - 15-16 maja 2006 r. w Warszawie,
organizator: Pracownia Literatury Oświecenia IBL PAN

Sesja naukowa poświęcona T. Kościuszce - 9-10 czerwca 2006 r. w Paryżu,
organizator: Biblioteka Polska w Paryżu

Polak w Europie - Europejczyk w Polsce XVIII - XIX w. (W 240 rocznicę śmierci Stanisława Leszczyńskiego) - 21 - 23 września 2006, organizator: dr Małgorzata Skwarczyńska, Instytut Historii AJD w Częstochowie

Cień złotych skrzydeł. Polskie opcje napoleońskie w literaturze (w związku z 200-leciem utworzenia Księstwa Warszawskiego) - planowana na 2007 r. (wiosna lub jesień), współorganizatorzy: Zespół Badań Obszarów Trzecich Literatury IBL PAN, Pracownia Literatury Okolicznościowej i Użytkowej Uniwersytetu Warszawskiego. Materiały konferencji zostaną ogłoszone jako XIII seria rocznika „Napis”